

İKİNCİ BÖLÜM

SORULARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMU

İkinci Bölüm
SORULARLA
SOSYAL GÜVENLİK REFORMU

1. SGK internet sitesi ilgili acil bir danışma hattı var mı?

Alo 170 Kayıtdışı İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bilgi Hattı bulunmaktadır. Buradan veya 0312 207 80 00 numaralı telefondan bilgi alabilirsiniz.

2. Sigorta müdürlüklerinin telefonları meşgul olduğundan sorularımızı kime soracağımız konusunda bilgi rica ederim.

Sorularınızı <http://bilgiedinme.ssk.gov.tr/sorucevap/BasvuruEkleForm.do> web adresinden sorabilirsiniz.

3. İnşaat işyerleri ağır ve tehlikeli iş kapsamında mı sayılır ve çalıştırılacak işçilerin yaş sınırı nedir? Bu konuda yeni bir değişiklik var mı?

İnşaat işleri ağır ve tehlikeli işler kapsamındadır. Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğine göre; Bina, duvar, set, baraj, yol, demiryolu, köprü, tünel, metro, her türlü raylı sistem, iskele, liman, marina, dalgakıran, balıkçı barınağı, hava alanı, havai hat, çelik konstrüksiyon yapı kanalizasyon, yağmur suyu drenajı ve her türlü drenaj sistemleri, kanal, kanalet, foseptik, kuyu, havuz, spor tesisleri, her türlü sondaj işleri, her nevi yer üstü ve yer altı inşaat, su üstü ve su altı inşaatları, her türlü temel inşaatı işleri (Ankrajlı istinat duvarı, fore kazık yapımı, palplanşlı çalışmalar vb.), yıkım işleri, arazi ölçüm, etüt, araştırma, her çeşit onarım ve güç-

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

lendirme ve benzeri işler ve bu işler için gerekli araç, malzeme, sabit tesis ve ekipmanın kullanılması işlerinde 18 yaşını doldurmamış işçiler çalıştırılmaz.

4. SSK'ya göre 5900 gününü dolduran bir işçi hala çalışmaktadır. Emekli olduğu takdirde maaşı nasıl etkilenecektir. Yeni SGK dan etkilenecek mi?

5510 sayılı Kanunla, aylık bağlama oranı her yıl (360 gün) için % 2 olarak belirlenmiştir. Diğer bir deyişle aylık bağlama oranı, prim gün sayısı arttıkça artmakta olduğundan yaşlılık aylığını artıracaktır.

Geçiş döneminde 01.10.2008 tarihinden sonra geçen sürelerle ilişkin kısmi aylık hesaplanırken, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3600 prim ödeme gün sayısını doldurmamış olan sigortalıların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen ve Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim ödeme gün sayısını 3600 güne tamamlayan hizmet sürelerinin her 360 günü için % 3 oranı esas alınacaktır.

5. Defter ve belgelerin SSK açısından saklanma süresi ne kadardır?

İşyeri kayıt belgelerini saklama yönünden;

İşverenler, işyeri sahipleri ve alt işveren işyeri ile ilgili tüm defter ve belgeleri, istenilmesi hâlinde, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurlarına göstermek üzere, ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak 10 yıl süreyle, Kamu idareleri 30 yıl süreyle, tasfiye ve iflas idaresi memurları ise görevleri süresince saklamak zorundadırlar. İşyeri defter ve belgelerini saklama süresi özel sektör işyerlerinde 10 yıla, resmi işyerlerinde ise 30 yıla çıkartılmıştır. Ancak,

a) 10 yıl olan saklama süresi 2008 yılı için 5 yıl, 2009 yılı için 6 yıl, 2010 yılı için 7 yıl, 2011 yılı için 8 yıl, 2012 yılı için 9 yıl olarak,

b) 30 yıl olan saklama süresi ise 2008 yılı için 5 ve sonraki yıllarda 30 yıl tamamlanıncaya kadar her yıl birer yıl artırılarak, uygulanır.

6. Büyük bir şirket fabrikalarında kullandığı makineleri veya bunların yedek parçalarını veya bakımlarını ve şirket için gereken ek fabrika yaptırmaktadır. Biz bu firmalardan biriyiz asgari işçilik aranacak mıdır? Bu iş için ayrıca bir dosya açmalı mıyız?

Şirketlerin fabrikalarına ek bina yaptırmaları halinde de asgari işçilik hesaplaması yapılmalıdır. Ayrı bir dosya açılarak bildirimler bu dosyadan yapılmalıdır.

Gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan özel nitelikteki inşaat işyerleri hakkında ünitece yapılacak araştırma; inşaat maliyetine Kurumca yayımlanan tebliğ ile belirlenen asgari işçilik oranının %25 eksiği uygulanmak suretiyle yapılır.

Bina maliyeti, belediyeler, valilikler ve ruhsat vermeye yetkili diğer makamların vermiş olduğu inşaatın ruhsatnamesinde yazılı bulunan, ruhsatnamesi yoksa ünitece tespit edilecek yüzölçümü ile birim maliyet bedelinin çarpımı suretiyle bulunacak tutar üzerinden hesaplanır.

Birim maliyet bedelleri, her yıl inşaatın sınıfı ve grubuna göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilerek Kurumca çıkarılacak bir genelge ile açıklanır.

İnşaatın niteliği dikkate alınarak, inşaatın ruhsatnamesi ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilen listede kayıtlı yapının sınıfı ve grubunun farklı olduğunun anlaşılması hâlinde, inşaatın yapı grup ve sınıfı, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca mahallinde düzenlenen tespit tutanağına istinaden ünitece belirlenerek işlem yapılır; ünitece tespit edilen yapı sınıf ve grubuna gelen itirazlar ise karara bağlanmak üzere Asgari İşçilik Tespit Komisyonuna intikal ettirilir.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

İnşaatın sınıfı veya grubunun, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca yayımlanan listede daha alt bir yapı sınıfı veya grubunda tasnif edilmesi yönünde yapılan değişiklikler, araştırma veya inceleme işlemi sonucu tespit edilen borcun kesinleşmesine kadar dikkate alınır .

Genelgede belirtilmemiş olan inşaata ait birim maliyet bedeli, genelgede kayıtlı benzeri bir inşaatın birim maliyet bedeli üzerinden hesaplanabilir.

Başladığı yıl içinde bitirilmiş olan inşaatın maliyetinin hesaplanmasında o yıl için tespit edilen, başladığı yıldan sonraki yıllarda bitirilmiş inşaatın maliyetinin hesabında ise bitirildiği yıldan önceki yıla ait birim maliyet bedeli esas alınır.

Araştırma, bina inşaatının bittiği tarihten sonra yapılır. Ancak, bu işlem, inşaatın el değiştirmesi ve zorunlu hâllerde, inşaat, Ek-11'de inşaatın ikmal edilen kısmının bina maliyetine oranlarını gösterir tabloda gösterilen durumlara uygun bulunduğu takdirde bu oranlar aynen, uymadığı takdirde ise, yapılmayan kısımlar yapılan kısımlara oranlanarak bulunacak maliyet esas alınmak suretiyle inşaatın herhangi bir safhasında da yapılabilir.

Gerektiğinde, inşaatın başladığı ve bitirildiği tarihin işverence resmî makamlardan alınacak belgelerle kanıtlanması istenebilir. İnşaatın başladığı tarihin resmî belge ile kanıtlanamaması hâlinde, yapı ruhsat tarihi inşaatın başladığı tarih olarak kabul edilir.

7. İnşaat firmalarında çalışan işçilerin yapılan ödemeler banka aracı ile olması zorunlu mu? Bunun yaptırımı nedir? Günlük çalışan insanlar banka hesaplarından bir haber.

18 Kasım 2008 Tarihli ve 27058 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmeliğe göre 4857 Sayılı İş Kanununa tabi işçilerin, 5953 Sayılı Basın İş Kanununa tabi gazetecilerin ve 854 Sayılı Deniz İş kanununa tabi

İKİNCİ BÖLÜM SORULARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMU

gemi adamlarının; ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkaklarının 01 OCAK 2009 Tarihinden itibaren Bankalar aracılığıyla ödenmesi esası getirilmiştir. İnşaat firmaları da bu zorunluluk kapsamındadır.

Zorunluluk;

İşverenler, İşyerleri ve işletmelerinde Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısının en az 10 olması halinde, çalıştırdıkları işçiye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını kapsamaktadır.

Yönetmelik kapsamında Banka aracılığıyla ödeme yapması gereken işverenler, işveren vekilleri veya üçüncü kişiler, işyerlerinin bulunduğu mahalde banka şubesi bulunmaması ya da çalışanlara banka aracılığıyla ödeme yapılmasına imkan bulunmaması halinde ödemeler, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü şubeleri aracılığıyla yapacaklar.

1- İşyerleri ve işletmelerinde 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerinin uygulandığı işverenler ile üçüncü kişiler Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısı en az 10 kişi olması halinde, çalıştırdıkları işçilere o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin yasal kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlü kılınmışlardır.

İşçiye, İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden veyahut iş sözleşmesinden doğan alacaklarını, bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu halde bankalar aracılığıyla ödemeyen işverene veya işveren vekiline veyahut üçüncü kişiye, 4857 sayılı İş Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından ; Her işçi ve her ay için 112 TL idari para cezası kesilecektir.

2- 5953 sayılı kanuna tabi olarak Türkiye genelinde en az 10 gazeteci çalıştıran işverenler, çalıştırdıkları gazetecilere o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin yasal kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını bankalar aracılığı ile ödemekle yükümlü bulunmaktadırlar.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

Gazeteci çalıştıran işverenler aynı zamanda gazeteci dışında İş Kanunu kapsamında işçi tanımına giren kimseleri çalıştırmaları halinde çalıştırdıkları işçi ve gazeteci sayısı toplamının en az 10 kişi olması durumunda çalıştırdıkları gazeteci ve işçilere o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin yasal kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını bankalar aracılığıyla ödemek zorundadır.

Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu halde gazeteciye yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene, 5953 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından İşverene 1.680.-TL idari para cezası kesilecektir.

3 - 854 sayılı Deniz İş Kanunu'na tabi olarak: Türkiye genelinde en az 10 gemi adamı çalıştıran işverenler ve işveren vekilleri çalıştırdıkları gemi adamlarına o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin yasal kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler. İşverenlerin veya işveren vekillerinin gemi adamlarıyla yapacakları hizmet akitleri Deniz İş Kanunu'nun 6. maddesinde yer alan unsurları içermelidir. Ayrıca hizmet akdinde ücretin ödeme zamanı ve yeri ile gemi adamının ödemelerinin yapılacağı banka hesap numarası da bulunmalıdır.

Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu hâlde gemi adamına yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene veya işveren vekiline, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 51 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının geminin bağlama limanının bulunduğu yer ilgili birimince 1.344 TL idari para cezası kesilecektir.

8. Sigortalı çalışan bir kişi eşinin yanında refakatçi olarak kalıp işe gelemese geçici iş göremezlik ödeneğinden yararlanabilir mi?

Hayır yararlanamaz. Geçici iş göremezlik ödeneği sigortalılar içindir. İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle istirahatli bırakılan sigortalılarımızın istirahatli bırakıldığı sürece geçici iş göremezlik ödeneği alabilmek için prim ödeme gün sayısı aranmamaktadır. 506 sayılı Kanunda, hastalık ve analık sigortasından dolayı istirahatli bırakılan sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği alınabilmesi için gerekli olan 120 gün prim ödeme şartı aranırken bu Kanunla hizmet akti ile çalışanlar için bu süre (4/a) 90 güne indirilmiştir.

İstirahatlı bırakılan sigortalıya bu süre içerisinde çalışmama koşuluyla, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayaktan tedavilerde ise 2/3' ü üzerinden hesap edilecektir.

9. 5510 sayılı kanunda getirilen yeniliklerden biride bakmakla yükümlü özürlü çocuğu olanlardaki uygulamada. Benim %92 oranlı engeli bulunan çocuğum var SSK'lı işe başladım 01.11.1995 girişliyim. Şu an Bağ-Kur'luyum Benim yasa karşısındaki durumum nedir?

5510 sayılı Kanunla getirilen yeni bir düzenleme olup, yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunan kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklendiği gibi emeklilik yaşlarından da indirilecektir.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

Bu haktan yararlanmak için kadın sigortalının bu durumunu belgelendirmesi şarttır. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğun varlığı sağlık kurulu raporu ile belgelenecek, kadın sigortalılara bu hak Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için verilecektir. Malul çocuğun ölümü veya bakıma muhtaçlığının kalkması halinde, Kanunun yürürlük tarihinden ölüm tarihine veya bakıma muhtaçlığın kalktığına karar verilen sağlık kurulu rapor tarihine kadar geçen hizmetlerin dörtte biri prim ödeme gün sayısına eklenecek, emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir.

10. Yeni SGK düzenlemesinde işyeri yeni açılışında eğer sigortalı işçi çalıştırılacağı bildiriliyorsa.Örn.2 personel bildirildi bu iki personeli internetten e bildirge ile daha sora artırsak mesela baştan bildirdiğimiz 2 personele ilaveten 2 personel daha açılış sonrası günlerde çalıştırmaya başlatırsak durumumuz ne olur?

Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar,

Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılacaktır. İşyerinin açılış tarihinden itibaren bir ay içinde işe alınan tüm sigortalılar bir aylık süre içinde bildirilebilmektedir.

11. Köyde kurulu bir fabrikada jandarmann asayiş için işçilere doldurduğu güvenlik formunda işe giriş tarihlerini işçiler kendi bildikleri tarihleri yazmışlardır. Her biri 5-10 yıllık işçi ay ve gün hatırlayamadığından yanlış tarihler yazılmıştır. Jandarma formları SSK'ya göndermiş, sonucunda 30.000.00 TL ceza SSK tarafından kesilmiştir. Bu duruma karşı nasıl itiraz edebiliriz?

İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idarî para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idarî para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 5510/89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilecek.

Mahkemeye başvurulması idarî para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idarî para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilecek.

İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tâbidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlayacak.

İdarî para cezaları hakkında, 5510 sayılı Kanun ve 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanmaktadır.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

12. Faaliyeti olmayan bir şirkete Bağ-Kur'lu olan bir şahıs başka bir şirkete SSK (4/A) olarak çalışırsa Bağ-Kur primini nasıl yapılmalıdır?

Bir kişi hem SSK (4-a), hem de Bağ-Kur (4-b) primi ödeyemez. Bağ-Kur sigortalılığı kesintiye uğrayıncaya kadar işçi olarak çalıştığı işyerinden aldığı ücretten SSK kesintisi yapılmaz.

13. İşe başlama bir gün önceden bildirildi. Ertesi gün işe başlanması gerekirken işe gelmedi. Ne yapmalıyız?

İşçinin işe başlamadığına ilişkin bir tutanak düzenlenerek ilgili sigorta müdürlüğüne verilmeli ve işe giriş bildirgesinin iptali talep edilmelidir.

İşçi çalışmadığından dolayı herhangi bir gün ve prim gösterilmesi gerekmez.

14. Çeşitli fabrikalarda 10 ayrı yerde yemek üretimi yapıyoruz. İstanbul'da 10 ayrı SGK dosyamız var. Aynı ilde dosya mümkün değil mi?

Aynı işverenin, birden fazla işyeri kurması veya devir alması yahut kendisine intikal etmesi hâlinde her işyeri için ayrı işyeri bildirgesi düzenlenir.

Aynı ünite bölgesinde olmak ve yazılı olarak talep edilmek kaydıyla, devamlı mahiyette işlem gören veya görecektir olan aynı işverene ait işyerlerinin, tehlike sınıflarının en yükseği veya tehlike sınıfları aynı olanlar gruplandırılmak suretiyle ünitelerce, farklı ünite bölgesinde olanların ise Genel Müdürlükçe tek dosyada veya birden fazla dosyada işlem görmesine izin verilebilir.

15. Bir derneğe bağlı iktisadi işletme yöneticileri SGK açısından 4/A kapsamında sigortalı olabilirler mi? Derneğin yönetim kurulu üyeleri aynı zamanda iktisadi işletme yöneticileridir.

2908 sayılı Dernekler Kanununun 19. maddesinde; her dernekte;

1. Genel Kurul,
2. Yönetim Kurulu,
3. Denetleme Kurulu,

Oluşturulmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Dernekler Kanununa göre, Dernek Başkanlarıyla derneğin yönetim ve denetim kurulu organlarında, görev alan kimseler seçimle iş başına gelmeleri nedeniyle, bir hizmet sözleşmesine istinaden çalıştırılma durumu mevcut olmadığından, bu görevleri için ücret alsalar dahi bu çalışmalarından dolayı sigortalı sayılamayacaklardır.

16. Doğum tarihi 12.12.1961 olan bayan 15.10.1981 tarihinde SSK'lı olmuştur. 01.05.1997 yılından itibaren de isteğe bağlı olarak SSK primi ödemeye başlamıştır. Toplan gün 3725 gün 5000 günü tamamlayabilmesi için 1275 gün daha prim ödemesi gerekiyor. Yeni kanundan etkileniyor mu? SSK'lı olarak mı yoksa 4-b Bağ-Kurlu olarak mı emekli olacak?

01.10.2008 tarihinden sonra isteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreler, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınacak ve bu süreler 5510 sayılı yasanın 4 /(b) bendi kapsamında (eski Bağ-Kur) sigortalılık süresi olarak kabul edilecektir.

Bu nedenle, 01.10.2008 tarihinden sonra 1275 gün isteğe bağlı prim ödeyen bir kişinin emeklilik koşulları Bağ-Kur'lu (4-b) gibi yeniden belirlenir.

17. Ölüm aylığı bağlanmasından yeni yasanın tebliğinde talep tarihinde geriye dönük (5) yıl olarak birikmiş aylıklar ödeniyordu. 2005 yılında vefat etmiş biri için henüz başvurmamış ise (2005 mayısta 5 yıl doldu) geriye dönük uygulama bu kişi içinde geçerli olabilir mi?

5510 sayılı Kanunda aksine hüküm bulunmayan, iş kazası, meslek hastalığı ve ölüm hâllerinde bağlanması gereken gelir ve aylıklara hak kazanıldığı tarihten itibaren, talep tarihi beş yılı aştığında, talep tarihinden geriye doğru beş yıllık kısmı hak sahiplerine ödenir. Geriye kalan kısım ise zamanaşımına uğrar.

Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını ispat edenler hakkında, zamanaşımına ilişkin hükümler uygulanmaz ve hak edilen gelir ve aylıklar ödenir.

18. 01.10.2008 den önceki süreler için doğum borçlanması olur mu? Yoksa 01.10.2008 den sonraki doğumlar için midir?

Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4-1/a'lı (SSK'lı) sigortalı kadının ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihten sonra iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden itibaren geçen iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla;

* Hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması,

* Çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreler borçlanma kapsamına alınmıştır.

4-1/a (SSK) bendi kapsamında olup hizmet akdine tabi çalışmakta iken doğum nedeniyle işinden ayrılan kadın sigortalılara doğumdan sonra geçen iki yıllık süreyi borçlanma imkanı sağlandığından isteğe bağlı sigortalı iken doğum yapan kadın sigortalılar söz konusu süreyi borçlanamayacaklardır.

İKİNCİ BÖLÜM SORULARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMU

4-1/a (SSK) bendine tabi kadın sigortalılardan ücretsiz doğum izin süreleri ya da analık izin süreleri ile doğumdan sonra geçen iki yıllık sürelerini borçlanmak isteyenlerin borçlandırılacak süreleri, sigortalının işten ayrıldığı tarih, sigortalının doğum yaptığı tarih ve kadın sigortalı adına doğumdan sonra prim ödenip ödenmediği hususları göz önünde bulundurulur Kurumca belirlenecek. Bu süreler için ayrıca belge istenmeyecektir. Bunların borçlanma talep dilekçesiyle başvuruları yeterli olacaktır.

4-1/a (SSK) sigortalılarının, ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihten sonra iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden itibaren geçen iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunan süreler borçlanılabilecek. Borçlanma yapılabilmesi için, sigortalı kadının doğum tarihinden sonraki iki yıllık sürenin tabi olduğu işyerince onaylanan hizmet borçlanma başvuru belgesi ile yapılacaktır.

Sigortalı kadının doğumdan önce çalışmaya başlayarak sigortalılık şartını yerine getirmesi,

- Doğumun çalıştığı işinden ayrıldıktan sonra 300 gün içinde gerçekleşmesi,
- Doğumdan sonra adına prim ödenmemesi ve borçlanacağı sürede çocuğunun yaşaması, Gerekmemektedir.

Kamuoyunda en çok tartışılan konu olan, 01.10.2008 öncesi doğumların borçlandırılıp borçlandırılmayacağına ilişkin olarak 2008/111 sayılı Genelge ile çözüm getirilmiştir. Buna göre, 01.10.2008 öncesi doğumlar için de diğer koşulların varlığı halinde borçlanma yapılacaktır.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

19. 18 Ekim 2008 tarihinde 3 personelimiz işten çıkarıldı. Bu 3 personel için ek-2 düzenlendi. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bildirildi. Yeni kanun ile 10 gün içerisinde e-bildirge düzenlenmişse SGK'na işten ayrılma bildirgesi vermezi zorunlu mudur?

Yürürlükte bulunan uygulamalara göre, işten ayrılan sigortalılar için İŞKUR'a "işten ayrılma bildirgesi", ÇSGB'ye "ek-2 çıkış bildirim" listesi ve SGK'ya verilen aylık prim ve hizmet belgesinde çıkış tarihi ve nedeninin gösterilmesi gerekmektedir.

Ancak, mevcut uygulamaya ek olarak sigortalı işten ayrılış bildirgesi de 1 Ekimden itibaren verilecek. Sigortalılığın sona ermesine ilişkin bildirimlerin sigortalı işten ayrılış bildirgesiyle sigortalılığın sona ermesini takip eden on gün içinde e-sigorta ile yapılması gerekecek.

On günlük süre dolmadan aylık prim ve hizmet belgesi verilmiş ise ayrıca sigortalı işten ayrılış bildirgesi verilmez.

Sigortalı işten ayrılış bildirgesine kaydedilen bilgiler, ayrıca ilgili aylık prim ve hizmet belgesinde de gösterilir. Aylık prim ve hizmet belgesi ile sigortalı işten ayrılış bildirgesi arasındaki mutabakatsızlık, işverenle yapılacak yazışma sonucunda giderilecek.

20. Doğum izni sırasında işveren tarafından işten çıkartıldığında raporlu kişi SSK'dan doğum yardım parası alabilir mi?

Sigortalı kadının analığı hâlinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik hâlinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün, sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması hâlinde, sigortalının bu sü-

rede çalışmamış olması şartı ile sigortalının isteği ve hekim raporu ile doğum öncesinde kullanılmayan sürenin beş haftaya, çoğul gebelik hâlinde yedi haftaya kadar olan kısmından doğum sonrasına ilave edilen her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Doğum öncesi istirahatın başladığı tarihte sigortalı olan kadın daha sonra işten ayrılrsa bile, geçici iş göremezlik ödeneğine hak kazanır.

21. LTD.ŞTİ ortaklarının prim ödemeleri için yeni sistemde hangi yolu izleyecek?

5510 sayılı Kanununun 4-1/b bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir;

a) Aylık prime esas kazanç, prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Bu sigortalılar tarafından Kurumca belirlenen sürelerde aylık prime esas kazanç beyan edilir. Beyanda bulunmayan sigortalıların aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı olarak belirlenir. Bu düzenleme ile basamak sistemi kaldırılmış oldu.

b) Sigortalı aynı zamanda işveren ise aylık prime esas kazancı, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yüksekisinin otuz katından az olamaz. Aylık prime esas kazancı, çalıştırdığı sigortalının otuz günlük prime esas kazancından düşük olduğu tespit edilen sigortalıların aylık prime esas kazançları, tespit edilen kazanç düzeyine çıkartılarak aradaki farkın primi, gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

c) 4/(b) bendi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması halinde, tek beyanda bulunulur. Diğer bir deyişle her şirket ortaklığından ayrı prim alınmayacak.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

22. SSK'dan emekliyim. Kendi adıma SMMM bürom var. Şimdiye kadar Bağ-Kurdan 12 basamağın %10'nu (75.-TL) sosyal güvenlik destek primi olarak ödüyordum. Emekli aylığımdan %12 kesilmesi gerekirdi, kesilmedi. Bende eskiden aldığım gibi 75 TL SGDP olarak yatırdım. Maaştan mı kesilecek, yoksa bende bankaya ödemeye devam mı edeceğim?

Tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, 4-1/b bendi kapsamında çalışmaya başlayanların sosyal güvenlik destek primleri, **almakta oldukları aylıklarından kesilecek.**

Sosyal Güvenlik Reformu ile yapılan düzenlemeye göre 4-b'li emeklilerin almakta oldukları aylıklarının yüzde 12'si oranında uygulanacak. Bu oran, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak yüzde 15'e çıkacak.

Ancak kesilecek olan bu tutar, 4/b sigortalılarıyla ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamayacak.

Bu sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmayacak. Sosyal güvenlik destek primine tâbi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilecek.

5510 sayılı Kanunun 4/ (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle doğrulamak kaydıyla faaliyette bulunulmadığına ilişkin sürelerde Bağ-Kur destek primi alınmayacak.

23. İstibdam teşviki ile ilgili 5 puanlık prim katkısından nasıl yararlanacağım. İşverenin yapacağı bir işlem var mı? Dilekçe ile başvurma borcu yoktur belgesi alma ve bunun dilekçeye ekleme suretiyle internette ilgili bölümün açılmasını sağlamak için ne yapmak gerekiyor?

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının işveren hissesine ait kısmından yapılması öngörülen beş puanlık indirimden, 4-1/a bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran, özel sektör işyeri işverenleri yararlanabileceklerdir.

Dolayısıyla, resmi nitelikteki işyerleri için sözkonusu prim indiriminden yararlanılması mümkün bulunmadığından, mahiyet kodu (1) ve (3) olarak tescil edilen işyerleri ile resmi nitelikte olduğu halde mahiyet kodu (2) olarak tescil edilen işyeri işverenleri sözkonusu indirimden yararlanamayacaklardır.

5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin (1) bendine göre; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının işveren hissesine ait kısmından yapılması öngörülen beş puanlık indirimden, özel nitelikteki işyerlerinde, aynı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalıştırılan ve uzun vadeli sigorta kollarına tabi bulunan sigortalılardan dolayı yararlanılabilecektir.

Buna karşın, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılardan dolayı Kanununun 81 inci maddesinin (1) bendinin açık hükmü nedeniyle; aday çırak, çırak ve öğrencilerden, harp malulleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara göre vazife malullüğü aylığı alanlardan yalnızca kısa vadeli sigorta kollarına tabi olanlardan, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklulardan, Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerlerden dolayı ise uzun vadeli sigorta kol-

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

larına tabi bulunmamaları nedeniyle; beş puanlık prim indiriminden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

Muaccel sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçları bulunmayan özel nitelikteki işyeri işverenlerinin sözkonusu sigorta prim indiriminden yararlanabilmeleri için, aylık prim ve hizmet belgelerini 5510 sayılı Kanun türünü seçmek suretiyle yasal süresi içinde Kuruma göndermeleri gerekmektedir. Başkaca bir başvuru yapılmasına gerek yoktur.

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin işveren hissesinin beş puanlık kısmının Hazinece karşılanabilmesi için, muaccel sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmayan özel nitelikteki işyeri işverenlerinin, beş puanlık prim indirimine ilişkin aylık prim ve hizmet belgelerini Kuruma yasal süresi içinde vermeleri gerektiğinden, en geç ilişkin olduğu ayı takip eden ayın 23'üne kadar Kuruma verilmeyen aylık prim ve hizmet belgelerinden dolayı sözkonusu indirimden yararlanılması mümkün olamayacaktır.

24. 2008 Ekim ayında Bağ-Kur'a beyan formu verdik. Primi kasım ayında yatırmamız gerekirken Bağ-Kur sisteminde borç görüldüğü için Ekim ayında yatırdık. Kasım ayında prim ödemeyelim mi?

4/ (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar, her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler. 2008/Ekim ayı priminin 2008/Kasım ayı sonuna kadar ödenmesi mümkündür. Dolayısıyla 2008/Kasım ayı primini de 2008/Aralık ayı sonuna kadar yatırmak mümkündür.

25. Bir şirkette sigortalı olarak çalışırken sigortalılık durumunda gün boşluğu bırakmadan bir LTD.ŞTİ.e kurucu ortak olarak dabil olursa SSK'lı olarak devam edebilir mi?

5754 sayılı kanunla sosyal güvenlik reformu olarak adlandırılan 5510 sayılı kanunun sigortalılık hallerinin birleşmesi başlıklı 53. maddesinde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Buna göre; sigortalının, 4/(a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle 4/(c) bendi kapsamında, 4/(c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılacak.

Yine, aynı madde uyarınca 4/(b) bendi kapsamında sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden dolayı, 4/(a) bendi kapsamında sigortalı olarak bildirilemeyecekler.

Sigortalıların 4/(a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışmalarını aşağıdaki şekilde işlem yapılırlar.

1) Sigortalılar, 4/(a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmaları halinde öncelikle (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışma yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılırlar.

2) Başlatılan sigortalılığın kesintiye uğraması halinde sonra başlayan çalışmaya göre sigortalılık hali başlatılır.

3) 4/(a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık halleri ile bu Kanunun 5 inci maddenin (a) ve (e) bentlerine tabi sigortalılık hallerinin çalışması halinde, bunlar 4 üncü maddesi kapsamında zorunlu sigortalı sayılır.

4) İsteğe bağlı sigortalı olanların 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamına tabi olacak şe-

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

kilde çalışmaya başlamaları halinde, isteğe bağlı sigortalılık hali sona erer.

5) Sigortalılık hali değişikliklerinde Kanunda ve SSİY’de belirtilen sigortalılığın sona erdiği tarihi takip eden günden itibaren, yeni sigortalılık haline göre hak ve yükümlülükler başlar.

6) 4/(b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, 4/(a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler.

7) Sigortalı sayılması gereken sigortalılık halinden başka bir sigortalılık hali için prim ödenmiş olması halinde, ödenen primler esas alınan sigortalılık hali için ödenmiş ve esas alınan sigortalılık halinde geçmiş kabul edilir.

8) 01/10/2008 tarihinden önce 506 sayılı Kanuna tabi olmaları nedeniyle 4/(a) bendi, 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi olmaları nedeniyle 4/(b) bendi kapsamında kabul edilen sigortalılardan zorunlu sigortalı olmaları gerektiği halde 506, 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi isteğe bağlı sigortalılığı devam edenler hakkında 5510 sy. Kanununun 4 üncü maddesi gereğince işlem yapılır.

9) 01/10/2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanununun 4 / (b) bendi kapsamında sigortalı oldukları halde, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden 4/(a) bendine tabi prim ödemesi olanların sigortalılıkları kesintiye uğrayıncaya kadar devam ettirilir.

10) 01/10/2008 tarihinden önce 5510 sayılı 4/(b) bendi kapsamında sigortalı oldukları halde 2925 sayılı Kanuna tabi prim ödeyenlerin sigortalılıkları 01/10/2008 tarihi itibarıyla sona erer, 5510 sayılı Kanuna tabi çalışmanın sona erdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren 2925 sayılı Kanuna göre kendiliğinden başlatılır.

Ltd. şirket kurucu ortakları Bağ-Kur sigortalısı olurlar. Kurucusu oldukları ltd. şti.nde SSK sigortalısı olamazlar.

26. 30 Eylül öncesi Bağ-Kur primi yatırması gerekirken kendi şirketinde sigortalı olarak görünen bir kişinin durumu ne olacaktır?

Kişinin bu şirketin kurucu ortağı olup olmadığına bağlı olarak cevap değişecektir. Eğer kurucu ortaksa, kendi şirketinde 4/(a) (SSK) sigortalısı olamayacaktır. Ancak, sonradan ortak olmuşsa bu hakkı devam edecektir.

4/(b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, 4/(a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler.

01/10/2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 / (b) bendi kapsamında sigortalı oldukları halde, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden 4/(a) bendine tabi prim ödemesi olanların sigortalılıkları ke-sintiye uğrayıncaya kadar devam ettirilir.

27. Avukatlık bürosunda sigortalı olarak çalışan avukat SSK sigortasından çıkıp Bağ-Kur'a mı tabi olacak?

Bir avukatın, diğer bir avukatın yanında ücretli olarak çalışması mümkün bulunmaktadır.

Bu durumda bulunan avukatların da bir hizmet akdine dayalı çalış-tıklarının kabul edilerek 4-a kapsamında sigortalı sayılması gerekmektedir.

28. Kanun yürürlüğe girmeden SSK'lı çalışan ve halen çalış-ması devam eden kişi ayrıca genel sağlık sigortası primi ödeyecek mi?

4/a, 4/b ve 4/c sigortalıları veya isteğe bağlı prim ödeyenler, sigor-talı olarak tescil edildikleri tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayı-

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

lır ve ayrıca bir bildirim gereksizdir tescil edilmiş sayılacak. İşsizlik veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve Türkiye İş Kurumu tarafından işsizlik ödeneğinin bağlandığı tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilir.

Genel sağlık sigortası: Kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların finansmanını sağlayan sigorta koludur. Genel sağlık sigortası primi, kısa ve uzun vadeli sigorta kollarına tâbi olanlar için prime esas kazancın yüzde 12,5'idir. Bu primin yüzde 5'i sigortalı, yüzde 7,5'i ise işveren hissesidir.

Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanlar ile 5510/60.md 1-(e) bendi ve 5510 sayılı Kanunun Geçici 13 üncü maddesinde belirtilenlerin genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın yüzde 12'sidir.

29. Ev kadını, eşi olan 4/a ve 4-b'linin sağlığından yararlanıyordu. Yeni kanuna göre ne olacak?

5510 sy. Kanununun 60-1/(c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinin dışında kalan genel sağlık sigortalısının, sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan;

1) Eşini,

2) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde meslekî eğitim görmesi hâlinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi hâlinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Kanuna göre malul olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarını,

3) Her türlü kazanç ve irattan elde ettiği gelirinin asgari ücretin net

tutarından daha az olan ve diğer çocuklarından sağlık yardımı almayan ana ve babası,

bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında bulunmaktadır.

Yürürlükten kaldırılan kanun hükümleri gereğince hak ettikleri sağlık hizmetleri, bu Kanun hükümleri gereğince kapsama alınmamış ise tedavi tamamlanıncaya kadar yürürlükten kaldırılan kanun hükümlerine göre Kurumca sağlanmaya devam edilir.

30 günün hesabında kişilerin lehine olan durum uygulanır. Genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayan, ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra faturalandırılan tedavi giderleri Kurum tarafından karşılanır.

30. 30 günden az çalışılan istirahat ücretsiz izin süresi için GSS primi ödenecek mi? 2008/10 dönemi için 30.11.2008 e kadar ilk ödemeler yapılacak mı?

İstirahat süreleri için herhangi bir genel sağlık sigortası primi ödemesi gerekmemektedir.

31. Kısmi istihdamla ayda 4 gün çalışan bir üniversite öğrencisi zorunlu stajı yoksa Bu çalışmasına istinaden çalışmadığı 26 gün için G.S.S primi ödemek zorunda mı? Bu prim asgari ücretin 4-1 de az olursa devlet tarafından mı karşılanacak?

Kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar için eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerinin 30 güne tamamlanması zorunludur. Bu durumda olan sigortalıların eksik günlerine ilişkin genel sağlık sigortası primleri ödenecek. Bu sigortalılardan, yeşil kart veren merkezlere gelir testi yaptırmayı kabul edip söz konusu kartı alanlarla, yeşil kart kulla-

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

nanların tamamının genel sağlık sigortası kapsamına Kurumca üç yıl içinde alınacakları tarihe kadar yeşil kart sistemi içinde sağlık yardımlarının verilmesine devam edilecektir.

Bu sigortalılardan yeşil kart veren merkezlere gelir testi yaptırmayı kabul etmeyenler ise asgari ücretin iki katı üzerinden primleri tahakkuk edecek şekilde, genel sağlık sigortalısı olacaklar, bunların sigortalılıkları 1/10/2010 tarihine kadar Kuruma başvurdukları tarihten başlayacak ve Kuruma verecekleri genel sağlık sigortası giriş bildirgelerine göre tescil edileceklerdir.

32. Ücret dışı ödemelerin uygulaması nasıl olacak? Örneğin ikinci ayda matraba eklenen prim ödemesi baricinde bir başka ücret dışı ödeme de varsa bu durumda ne olacak? Ayrıca bu durum yıl sonunda olursa uygulama aynı mı olacak?

Sosyal güvenlik reformundan önce, sigortalılara ödenen ücret dışındaki diğer ödemelerin üst sınırı (01.01.2009-30.06.2009 döneminde 4.329.- TL) aşan kısımdan sigorta primi kesilmemekteydi. Sosyal Güvenlik Reformu ile ücret dışındaki diğer ödemelerin üst sınırı aşan kısımdan, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilave edileceğine ilişkin bir hüküm getirilmektedir. Yapılan düzenlemede “diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilir ve ücret dışındaki bu ödemelerin üst sınırı aşan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilâve edilir.” Hükümü getirilmiştir. Bu uygulama son derece yanlıştır. Mutlaka değiştirilmeli ve eskiden olduğu gibi ait oldukları ayda tavan tutara kadar prime tabi tutulması yönünde değişiklik yapılmalıdır.

Burada devreden matrahın primi kesilirken öncelikle ödemenin ya-

pıldığı ayda elde edilen ücret ve ücret dışı ödemelere bakılacak, bilahare tavan aşılmamışsa önce iki ay öncesine, tavan yine aşılmamışsa bir ay öncesine bakılacaktır.

Devreden matrahın takibinde, izleyen iki ay önemlidir. Örneğin, 2008/Aralık ayındaki devreden matrah 2009/Ocak ve şubat aylarında takip edilecektir.

33- 01.10.2008'den önce Bağ-Kur'da kayıt ve tescili olmayanların sigortalılığı ne zaman başlayacak? 6 ay içinde Bağ-Kur'lu olursa başlangıç tarihinin tespitine göre ne kadar prim ödeyecek?

4-1/(b) bendi kapsamındaki ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek ve basit usulde gelir vergisi mükellefleri ile anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarından, sigortalılık niteliği taşıdıkları hâlde Kanunun yürürlük tarihinden önce kayıt ve tescilini yaptırmamış olanların sigortalılıkları, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla başlar.

Ancak, 01.10.2008 tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydı ile sigortalının 01.10.2008 tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması hâlinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için prime esas kazancının % 32'si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi hâlinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içinde tam olarak ödenmemesi hâlinde ise bu süreler, sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen iade edilir.

34- Askerlik dönemi prim ödeme borçlanması hakkında değişiklik var mı? Askerlik borçlanmasında, askerlik hizmeti SSK başlangıcından önce ise SSK başlangıcı geriye gidiyor mu? Emekli olunacak kurumun belirlenmesi için son 7 yılın değerlendirilmesinde, askerlik borçlanması için ödenen primler son tarih itibarı ile SSK'da çalışılan günlerin toplamına dahil edilebilir mi?

Er veya erbaş olarak silâh altında veya yedek subay okulunda geçen süreleri borçlanmak mümkündür. Sosyal güvenlik reformu, askerlik borçlanması nedeniyle yapılacak ödemeyi artırıyor. Askerlik borçlanması; günlük asgari ücret ile günlük asgari ücretin 6,5 katı arasında olmak üzere, sigortalının kendisinin belirleyeceği günlük kazancın yüzde 32'sinin, borçlanılacak gün sayısı ile çarpılması suretiyle hesaplanacak.

01.10.2008'den sonra askerlik borçlanması yapılması halinde 5510 sayılı yasa gereğince yüzde 20 olan oran yüzde 32'ye çıkacaktır.

Asgari ücret 01.01.2009 tarihinden itibaren 666,00.-TL oldu. Bu tutar üzerinden hesaplama yapıldığında, reformdan sonra 18 aylık askerlik borçlanması yapan bir SSK'lı; en az $666,00 \times 0,32 = 213,12$ TL üzerinden 18 aylık askerlik borçlanması karşılığı $18 \times 213,12 = 3.836,16$ TL olacaktır.

Üstelik sosyal güvenlik reformu ile bu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekecek. Yani, hem prim oranı değişecek, hem de asgari ücret (prime esas kazanç alt sınırı) artacağından çok daha yüksek bir tutar ödemek zorunda kalınacak.

Bir ay içinde ödenmeyen borçlanmalar için ise yeni başvuru şartı aranır. Primi ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz. Borçlanma sürelerinin ne şekilde belgeleneceğini belirlemeye Kurum yetkilidir.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür. Sigortalılık borçlanma-

sı ile aylık bağlanmasına hak kazanılması durumunda, ilgililere borcun ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.

Emekli olunacak kurumun belirlenmesi için son 7 yılın değerlendirilmesinde, askerlik borçlanması için ödenen primler son tarih itibarı ile SSK'da çalışılan günlerin toplamına dahil edilmez.

35- A.Ş. Yönetim Kurulu üyesi Bağ-Kur'lu olmak istemez ise 6 ay içinde başvurması gerekir mi? Bundan A.Ş. Yönetim Kurulu üyesi sigortasız mı olacak?

Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları eskiden olduğu gibi 4-1/b (Bağ-kur) kapsamında zorunlu sigortalı olmaya devam edeceklerdir.

Ancak, Anonim şirketlerin **kurucu ortakları** artık -1/b (Bağ-kur) kapsamında zorunlu sigortalı olmayacaktır.

Anonim şirketlerin kurucu ortaklarından daha önce 1479 sayılı kanunun 24'üncü maddesine tabi olarak sigortalı olanlardan sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin 5510 sayılı kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları aynen devam ettirilecek.

Bu süre içerisinde talepte bulunmayanların sigortalılıkları ise 5510 sayılı kanunun yürürlük tarihi itibarıyla sona erecek.

36- İşverenlerin tehlike sınıfını Bağ-Kur eski kayıtlara göre kendisi mi belirleyecek, yoksa mükelleflerimiz için Bağ-Kur'a bildirim yapacak mıyız?

Yürürlükteki, mevzuata göre Sosyal Güvenlik Kurumu'nun işverenlerin tehlike sınıfını Bağ-Kur'un eski kayıtlara göre kendisinin belirlemesi gerekmektedir.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun bu bilgileri sağlıklı bir şekilde temin etmesi çok zor olduğundan, 4-1/b sigortalılarının faaliyet konuları ve tehlike sınıflarını yazılı olarak Kuruma bildirmesinde yarar bulunmaktadır.

37- 01.10.2008'den önce Anne-Babasından dolayı sağlık hizmeti alan kız çocuğu 2009'da 18 yaşından gün alacak sağlık yardım kesilecek mi?

5510 sayılı Kanunla Yürürlükten kaldırılan kanun hükümleri gereğince hak ettikleri sağlık hizmetleri, bu Kanun hükümleri gereğince kapsama alınmamış ise tedavi tamamlanıncaya kadar yürürlükten kaldırılan kanun hükümlerine göre Kurumca sağlanmaya devam edilir.

30 günün hesabında kişilerin lehine olan durum uygulanır. Genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayan, ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra faturalandırılan tedavi giderleri Kurum tarafından karşılanır.

İlgili kanunları gereği tedavi yardımları karşılanan kişiler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte herhangi bir işleme gerek kalmaksızın, Kanun açısından genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayılır. **Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilgili kanunları gereği bakmakla yükümlü olunan kız çocukları Kanun gereğince de bakmakla yükümlü olunan kişi sayılır. Ancak durumlarında değişiklik olduğunda sağlık hizmetlerinden yararlanma koşulları Kanun hükümlerine göre yeniden belirlenir.** Bu kişilerin sigortalı ve sigortalının bakmakla yükümlü olduğu kişilere ilişkin bilgileri, ilgili kurumlar tarafından Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma bildirilir.

38- 01.10.2008 Taribinden önceki uygulamada sigortalı olarak çalışan,kişi kendine ait bir işyeri açtığı zaman Bağ-kur a prim ödemiordu. Bu uygulama 1 Ekim 2008 tarihinden sonra işyeri açan kişi için de aynen geçerli mi?

01.10.2008 tarihinden sonra da, 4-1/a sigortalısı olarak çalışan kişi, 4-1/a sigortalılığı devam ederken kendisine ait bir işyeri açtığı veya şirkette ortak olduğu zaman Bağ-Kur'a prim ödemesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, , 4-1/a sigortalılığı kesintiye uğradığında 4-1/b (Bağ-Kur) sigortalısı olur.

39- 1 Ekimde Bağ-Kur'lu olan daba sonra SSK'ya geçerse hangi kuruma göre emekli olacak?

1 Ekim 2008 günü ve sonrasında işe girenler için Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, sigortalılık süresi içinde en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali esas alınarak sonuçlandırılır. Sigortalılık hallerindeki hizmetlerin eşitliği halinde ise, eşit sigortalılık halinin sonuncusuna göre işlem yapılır.

2008 yılı Ekim ayı başından önce sigortalı olup, bu tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasında, Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri esas alınır. 30 Eylül 2008 günü ve öncesi işe girmiş olanlar için son yedi yıl (2520 gün) süresince en fazla prim ödedikleri statüye göre emekli olunacak.

● SORU VE CEVAPLARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNDA ÖNEMLİ UYGULAMALAR

40- Bağ-Kur'dan emekli olan kişinin eşi SSK'dan isteğe bağlı sigorta primi ödüyor. Bu kişinin ayrıca genel sağlık sigortası primi de ödemesi gerekir mi?

İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, genel sağlık sigortalısı sayılacak ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlü olacak.

Dolayısıyla, Bağ-Kur'dan, SSK'dan veya Emekli Sandığından emekli olan kişinin SSK'dan isteğe bağlı sigorta prim ödeyen eşinin ayrıca genel sağlık sigortası primini de ödemesi gerekir.

41- Birden fazla işte çalışanların durumu?

Sigortalıların birden fazla işte çalışması yasal olarak mümkündür. Aynı zamanda, birden fazla işverenin işinde çalışan SSK sigortalılarının her çalıştığı şirkette ayrı ayrı sigortalı gösterilmesi ve her bir işverenden aldığı ücretten prime esas kazanç üst sınırı dikkate alınarak sigorta primi kesintisi yapılarak SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir.

Ancak, bu durumdaki sigortalıların gün sayısında herhangi bir artış olmayacak, her ayın çalışması 30 gün üzerinden dikkate alınacaktır. Bu nedenle Kuruma ödenen primler toplamı, belirlenen prime esas kazanç üst sınırı üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, aşan kısmın tamamı, sigortalının talebi üzerine en geç talep tarihini takip eden ay içinde hissesi oranında sigortalıya defaten geri ödenecektir. Geri verilen primler için ayrıca gecikme cezası ve gecikme zammı ile faiz ödenmemektedir.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'na göre, Bağ-Kur'lu olması gerekenler kaç şirkette ortak olurlarsa olsunlar, her ay sadece bir kez Bağ-Kur primi ödemekteydiler. 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda değişiklik yapılmadan önce, Bağ-Kur'lu olmayı gerektiren şekilde birden fazla şirkete ortak olunması halinde, her şirketten ayrı ayrı prim alınması öngörülmüştü.

İKİNCİ BÖLÜM SORULARLA SOSYAL GÜVENLİK REFORMU

Ancak, 5754 sayılı Kanunla 4-1/b bendi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması halinde, bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen esaslara göre tek beyanda bulunulur' hükmü getirilmiştir. Bu nedenle 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe gireceği 1 Ekim 2008 tarihinden sonra da her şirket ortaklığından ayrı ayrı Bağ-Kur primi alınmayacak. Sadece bir şirket ortaklığı prim ödenmesi yeterli olacak.